Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 522446

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 oktober 2001
Kadaster deel/nr	82690/72

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch	Noord-Brabant

*Straat**	*Nr**	*House letter**	*Toev.**	*Postcode**	*Woonplaats**	*Situering*	*Locatie*
Choorstraat	14			5211 KZ	's-Hertogenbosch		
Choorstraat	16			5211 KZ	's-Hertogenbosch		

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
's-Hertogenbosch	H			4737

*Omschrijving***

Inleiding.

Het voormalige KANTOORGEBOUW van de Maatschappij van Brandverzekering voor het Koningrijk der Nederlanden is gelegen aan de noordelijke zijde van de Choorstraat, in het centrum van 's-Hertogenbosch. Boven het kantoor bevond zich een BOVENWONING voor de procuratiehouder van de verzekeringsmaatschappij, de heer Lievegoed. Aan de achterzijde van het kantoorgebouw, aan het Sint Janskerkhof, een CONCIERGEWONING. Het in Neo-Renaissancestijl opgetrokken kantoorgebouw dateert uit 1903 en werd ontworpen door A.J. van Kempen en J.G.Th. Aerden. Omstreeks 1940 werd het kantoorgebouw in gebruik genomen als bibliotheek, waarbij een gedeelte van de gang, samen met het voormalige archief, tot bibliotheekzaal werden omgebouwd. Ook werd een tussenmuur weggebroken. Het gebouw functioneert als museum.

Omschrijving.

Het onderkelderde kantoorgebouw heeft een globaal rechthoekige plattegrond. Het pand is opgebouwd uit drie gedeeltes: aan de voorzijde een tweelaags bouwdeel, waarin de bovenwoning, onder een plat dak met schilden, gedekt met muldenpannen. Hierachter een smaller éénlaags bouwdeel onder plat dak voor de personeels- en archiefruimtes. Hierin is later een daklicht aangebracht. Aan de

achterzijde van het pand -op de noordwestelijke hoek- een smal, L-vormig, tweelaags bouwdeel onder schilddak, waarin de conciërgewoning was ondergebracht. Geprofileerde bakgoot op consoles. De gevels zijn opgetrokken in rode verblendsteen met speklagen, met hardstenen plint en cordonlijsten. De voorgevel heeft een driedelige compositie. Rechts een gevelpartij van twee traveeën, links hiervan een twee traveeën tellende risaliet met trapgevel. Geheel links een smallere gevelpartij met dubbele ingangspartij. Deze ingangspartij heeft twee gescheiden paneeldeuren met smeedijzeren traliewerk. Bovenlichten in glas-in-lood. Boven de dubbele ingangspartij een tegeltableau met de tekst "Maatschappij van Brandverzekering voor het Koningrijk der Nederlanden - Anno 1838" en een Rijkswapen tussen olijfbladdecoratie. De voorgevel heeft T-vensters met natuurstenen fronton. In de risalerende partij kelderramen met diefijzers en ter hoogte van de eerste verdieping een houten driezijdige erker op een hardstenen uitkraging. Glas-in-lood in de bovenlichten van de erker. In de trapgevel een stolpvenster en twee natuurstenen gevelstenen met de jaartallen 1838 en 1903. De trapgevel is versierd met twee hoekpilasters en een overhoeks geplaatste middenpilaster, bekroond met natuurstenen obelisken. De noordelijke gevel van het voorste, tweelaags bouwdeel kijkt uit op een smalle binnenplaats. Hierin rechts een achteringang met bovenlicht. Links hiervan een tweeruits toiletraam, met schuin hierboven een kleiner éénruits raam. Op de bovenverdieping een venster met T-raam. Rechts hiervan een klein éénruits venster. De achtergevel van de bovenwoning kijkt uit op een dakterras. In het midden hiervan een dubbele openslaande beglaasde deur met bovenlicht naar de keuken. Links hiervan een T-schuifraam. Geheel rechts in de achtergevel een kleine uitbouw onder plat dak. Links hiervan een achteringang met bovenlicht en een smal tweeruits venster met klapraam. Het trappenhuis is hoger opgetrokken en heeft een boogvenster met in een boogvorm gerangschikte roeden. De achtergevel van de conciërgewoning aan het Sint Janskerkhof heeft twee ingangen (paneeldeur met bovenlicht onder ontlastingsboog), waarvan de meest rechtse voor de woning, de linkse voor een bergplaats. De conciërgewoning is voorzien van schuiframen. De westelijke zijgevel van de conciërgewoning heeft op begane grond een zesruits schuifraam. Rechts hiervan een kleiner drieruits venster. In de oostelijke zijgevel, ter plaatse van de voormalige personeelskantoorruimte schuifvensters.

Het inwendige toont nog gedeeltelijk de oorspronkelijke dispositie. De meest rechtse ingang geeft toegang tot een centrale gang. Rechts hiervan aan de voorzijde twee directeursvertrekken, gescheiden door een schuifdeur. Achter deze kamers een kantoor voor de chef, hierachter het personeelskantoor. Rechts van de gang, die oorspronkelijk tot de achterzijde van het pand doorliep, het archief en de kluis. Het achterste gedeelte van de gang is later bij de voormalige archiefruimte getrokken. Aan de achterzijde van het pand de bergplaats en de keuken van de conciërgewoning. De meest linkse ingang geeft toegang tot de vestibule en het trappenhuis van de bovenwoning. Deze heeft een centrale gang. Twee woonkamers en een slaapkamer aan de voorzijde, keuken, toilet en badkamer aan de achterzijde. In het interieur is nog een aantal oorspronkelijke elementen gehandhaafd. Hiervan zijn onder meer van belang: in verschillende vertrekken geprofileerde raam- en deuromtimmeringen, vloeren in eiken parket. In de directievertrekken houten binnenluiken, paneellambriseringen, schuifdeur met panelen, natuurstenen schoorsteenmantels, eenvoudige stucplafonds; in de gang een decoratieve tegelvloer, in de toiletruimtes op de begane grond Art Nouveau-tegelwerk; in de woonkamers in de bovenwoning rijke stucplafonds en natuurstenen schoorsteenmantels, in de archiefruimte een grote kluis met troggewelf. Het pand heeft nog de authentieke beschoten grenen kap met verbeterde Hollandse spanten.

Waardering.

Het kantoorgebouw van de Maatschappij van Brandverzekering voor het Koningrijk der Nederlanden is van algemeen belang. Het kantoorgebouw bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling: het vormt als verzekeringskantoor een goede illustratie van de groei van het verzekeringswezen rondom de eeuwwisseling. Het kantoorgebouw bezit architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere Neo-Renaissance ornamentiek en door het bijzondere materiaalgebruik, met name het tegeltableau en de houten erker in de voorgevel. Voorts bezit het kantoorgebouw architectuurhistorische waarde

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 28 march 2024

vanwege de plaats die het inneemt in het werk van de Bossche architect A.J. van Kempen. Het kantoorgebouw heeft ensemblewaarde vanwege de betekenis van het beeldbepalende, rijk gedetailleerde pand voor het aanzien van de Choorstraat. Het kantoorgebouw is tot slot van belang vanwege de gaafheid van het exterieur en delen van het interieur.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Handel en kantoor	Kantoorgebouw